

 REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
 UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
 VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Zakonodaja s področja dobrobiti in zaščite živali

dr. Urška Kos, dr. vet.med.
 UVHVVR Sektor za zdravje in dobrobit živali
GZS: izobraževanje - dobrobit živali
 Ljubljana, 20. februar 2014

 REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
 UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
 VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

... kako se je začelo ...

Ruth Harrison,
 Animal Machines, 1964

Brambellov komite, naloga
 preveriti dobrobit v intenzivni
 vzreji živali, poročilo 1965

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

... pet svoboščin živali ...

(poročilo Brambellovega komiteja, 1965)

- odsotnost lakote, žeje in podhranjenosti
- zagotovitev primerne okolja (bivalni pogoji, ki nudijo zavetje in udoben prostor za počitek)
- odsotnost bolečin, poškodb in bolezni
- preprečevanje strahu in neugodja
- možnost izvajanja živalski vrsti značilnega vedenja

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

... zakaj sploh dobrobit in zaščita živali ...

znanost, znanje

osveščenost javno mnenje

trgovske verige javna podoba

politika

zakonodaja

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

... kaj je dobrobit živali ...

- izraz dobrobit opredeljuje skrb za kvaliteto življenja živali
 - **znanost** priskrbi informacije
 - **etika** odloča, kaj je sprejemljivo
 - dobrobit- koncept vsajen v vrednote ljudi
 - **politika** postavi „meje“

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

... predpisi ...

- Slovenija
 - - Ustava RS
 - - zakoni,
 - - podzakonski akti
- Evropska Unija
 - - pogodbe o delovanju EU
 - - uredbe
 - - direktive
 - - odločbe
 - - (priporočila)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Predpisi o zaščiti rejnih živali EU

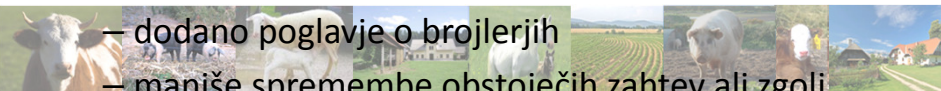
- Lizbonska pogodba 13. člen
- *“živali so čuteča bitja”*
- zaščita rejnih živali:
 - - **direktive** (5) splošni pogoji, minimalni pogoji za zaščito nesnic, telet, prašičev in brojlerjev
 - - **uredbi** (2) zaščita živali pri prevozu, zaščita pri usmrčitvi

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Predpisi o zaščiti rejnih živali SI

- **Ustava RS - 72. člen**
- *“Varstvo živali pred mučenjem ureja zakon”*
- **Zakon o zaščiti živali** (Ur.l. RS, 38/2013, UPB-3)
- **Pravilnik o zaščiti rejnih živali**
 - Ur.l.RS 51/2010, 70/2010
 - implementacija Evropske Direktive za zaščito piščancev za prirejo mesa
 - dodano poglavje o brojlerjih
 - manjše spremembe obstoječih zahtev ali zgolj določila

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Zakon o zaščiti živali

- krovni akt, določa odgovornost in način ravnanja z živalmi (prepovedana ravnanja, pogoji za rejo, prevoz, klanje ...)
- 7. in 8. člen – dolžnost skrbnika živali, da skrbi za živali v skladu z znanstvenimi spoznanji in ustaljeno prakso ter preprečuje nepotrebno trpljenje v reji

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Pravilnik o zaščiti rejnih živali

Ur.L.RS, 51/2010, 70/2010

- opredeljeni natančnejši pogoji
- prenos evropske direktive za zaščito prašičev
 - II. splošni pogoji za vse rejne živali
 - III. posebni pogoji za posamezne vrste in kategorije živali
 - 2. zaščita prašičev v reji (22. do 35. člen)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Obnašanje domačega prašiča I

socialne živali
habitat – grmičevje in gozd
zvočna in vonjalna komunikacija v takem okolju bolj praktični
vizualna komunikacija le pri tesnem stiku (prašiči kratkovidni)

- **rep** je dober indikator počutja prašiča, tesno zvit rep pomeni, da se žival počuti dobro, iztegnjen rep je znak stresa

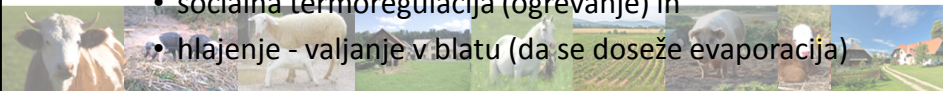
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Obnašanje domačega prašiča II

- **osnovna socialna enota: 2 – 6 svinj** (v sorodu), skupaj z zadnjim gnezdrom in starejšimi samicami iz gnezd prejšnjih let
 - močna linearna hierarhija se vzdržuje tako, da se **podrejene živali izogibajo dominantnim** (manj pogosto dominantne živali napadajo podrejene)
 - svinje, ki niso članice, se zelo redko lahko vključijo v oblikovano skupino

posebnost prašičev **termoregulacija**

- socialna termoregulacija (ogrevanje) in
- hlajenje - valjanje v blatu (da se doseže evaporacija)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNOST HRANE,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Obnašanje domačega prašiča III

- dnevna vrsta
 - najbolj aktivni zjutraj in še enkrat popoldne do zgodnjega večera
 - opoldne in ponoči počivajo
- glavna aktivnost – iskanje hrane
 - prehrana rastlinska (trava, korenine, sadje, jagodičevje, semena, plodovi) pa tudi insekti, ličinke, žabe in glodalci
 - raziskovalno obnašanje je močno povezano s prehranjevalnim obnašanjem (paša, iskanje hrane)
 - domač prašič v pol naravnem okolju porabi 6 do 8 ur za iskanje hrane (Stolba,

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNOST HRANE,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Obnašanje domačega prašiča IV

- merjasci
 - samotarji (zapustijo svojo primarno skupino pri 7-8 mesecih starosti)
 - pridružijo se ji zopet v času parjenja
- breje svinje
 - nekaj dni pred prasitvijo zapustijo svojo skupino, da bi poiskale mesto za gradnjo gnezda
 - gradnja gnezda se prične 16 – 20 ur pred prasitvijo in zaključi 2-4 ure pred prasitvijo
 - začetna faza – kopanje jame, votline je hormonalno pogojeno
 - druga faza – urejanje gnezda z materialom (trave, vejice, praprot...) pa je povezano z dražljaji iz okolja

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNOST HRANE,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Obnašanje domačega prašiča V

- sesni pujski
 - vzpostavijo stabilen sesni red v prvem tednu
 - po obdobju osamitve cca 10 dni se svinja s pujski pridruži skupini
 - pujski vzpostavijo hierarhijo med igro (najintenzivneje v starosti od 2 – 6 t)
 - odstavitev je postopna in se prične v 3 t, konča pa v obdobju med 13 in 17 t

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNOST HRANE,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Reja prašičev nekoč ...

- 5000 p.n.št. razširitev kmetijstva v Evropo
- pripeljani tudi udomačeni prašiči
 - ukročeni prašiči so imeli v gozdu, kjer so se hranili pretežno s plodovi (žir, želod, oreščki)
 - Ko so jih začeli zapirati v ograde, so jih redili v glavnem z ostanki (pomije)
 - veliko število prašičev je bilo tam, kjer je bilo veliko ostankov žit – pivovarne, pekarnice, mlinci
 - z uvedbo triletnega kolobarjenja in novih kultur, krmljenje s krompirjem in žiti in zapiranje v svinjake
 - do 20. stoletja prašič rejen za maščobo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

... in danes ...

- od 1950 leta dalje – reja prašičev večinoma industrializirana
- proizvodnja mesa
 - vitkejša živali z manj maščobe
 - prašiči niso več rejeni na prostem
 - svinje vkleščene v prasiatvenih boksih
 - pujski se odstavljajo s 3 do 4 tedni

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

... splošni pogoji ...

- skrbnik odgovoren za dobrobit živali
- primerno število ljudi z znanjem in izkušnjami
- pregledi živali, bolne živali
- svoboda gibanja
- zaščita živali nastanjenih izven objektov
- gradnja in oprema objektov
- prehrana živali
- reja in postopki z živalmi

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNOST HRANE,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Priloga 2: **POSEBNE ZAHTEVE ZA PRAŠIČE**

Tabela 2.1: Minimalna neovirana talna površina, ki jo mora imeti vsak tekač ali pitanec v skupini, razen mladice po osemenitvi in svinje:

Živa teža (kg)	m ²
do 10	0,15
10 - 20	0,20
20 - 30	0,30
30 - 50	0,40
50 - 85	0,55
85 - 110	0,65
več kot 110	1,00

Tabela 2.2: Maksimalna širina rež med rešetkami pri betonskih rešetkah za prašiče v skupini

Kategorija prašičev	Maksimalna širina rež (mm)
Pujski	11
Tekači	14
Pitanci	18
Mladice in svinje	20

Tabela 2.3: Minimalna širina rešetk za prašiče v skupini:

Kategorija prašičev	Minimalna širina rešetk (mm)
Pujski in tekači	50
Pitanci, mladice in svinje	80

22. člen: talna površina in namestitvev prašičev v bokse

- pitanci – tabela
- breje svinje in mladice:
 - 2,25 m² /1,65 m²
 - od tega 1,3 m² /0,95 m² **polnih tal**
 - < 5 svinj v skupini + 10%
 - > 5 svinj v skupini – 10%
- betonske rešetke (predpisana širina rešetk in rež)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNOST HRANE,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

23 in 24 člen: osvetlitev in hrup

- prašiči v objektih ne smejo biti stalno v temi
- minimalna osvetlitev 40 lux najmanj osem ur dnevno
- dovolj močan vir svetlobe, ki omogoča pregled prašičev ob vsakem času.
- v objektih s prašiči stopnja hrupa ne sme biti višja od 85 dB. Izogibati se je treba stalnemu ali nenadnemu hrupu

25. člen: osebje

imetnik prašičev mora seznaniti zaposleno osebje, ki prihaja v stik s prašiči, z določbami pravilnika o zaščiti rejnih živali (poglavje o prašičih)

26. člen: agresivnost pri prašičih

- preprečevanje medsebojnih spopadov, ki presegajo običajno vedenje
- pretirano agresivne prašiče odstraniti iz skupine
- uporaba pomirjeval dovoljena samo izjemoma (presodi veterinar)

27. člen: privez

- prepovedano privezovanje svinj in mladit

28. člen: čiščenje

Bokse in opremo, ki se uporablja za prašiče, je treba redno čistiti in po potrebi razkuževati, tako da se prepreči širjenje bolezni.

Blato, urin, izbljuvano ali raztreseno krmo je treba redno odstranjevati, da se prepreči prenos bolezni.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

29. člen: boksi

- tla ne smejo povzročati poškodb, bolezni, neugodja
- dostop do udobnega, čistega in suhega ležišča
- dovolj prostora za normalno leganje in vstajanje in istočasno ležanje
- prašiči se morajo videti med seboj
- [manipulativni material](#)
- v zadnjem tednu pred pravitvijo so mladice lahko ločene od ostalih

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Vsi prašiči imajo na voljo primeren material za zadostitev njihovih etoloških potreb.

- **namen:** preprečevanje grizenja repov
- vzročni dejavniki grizenja repov
 - nezmožnost raziskovanja in iskanja hrane,
 - agresivnost, tekmovanje
 - frustracije oziroma stres (tudi termalni)
 - slabša prehrana
 - zdravstvene težave
- ustrezna obogatitev okolja je koristna pri preprečevanju preusmerjenega raziskovalnega obnašanja, preprečuje frustracije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

... etološke potrebe ...

– močno izraženo raziskovalno obnašanje, ki je v povezavi s prehranjevanjem/pašo (6 – 8 ur/dan, polnaravno okolje)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

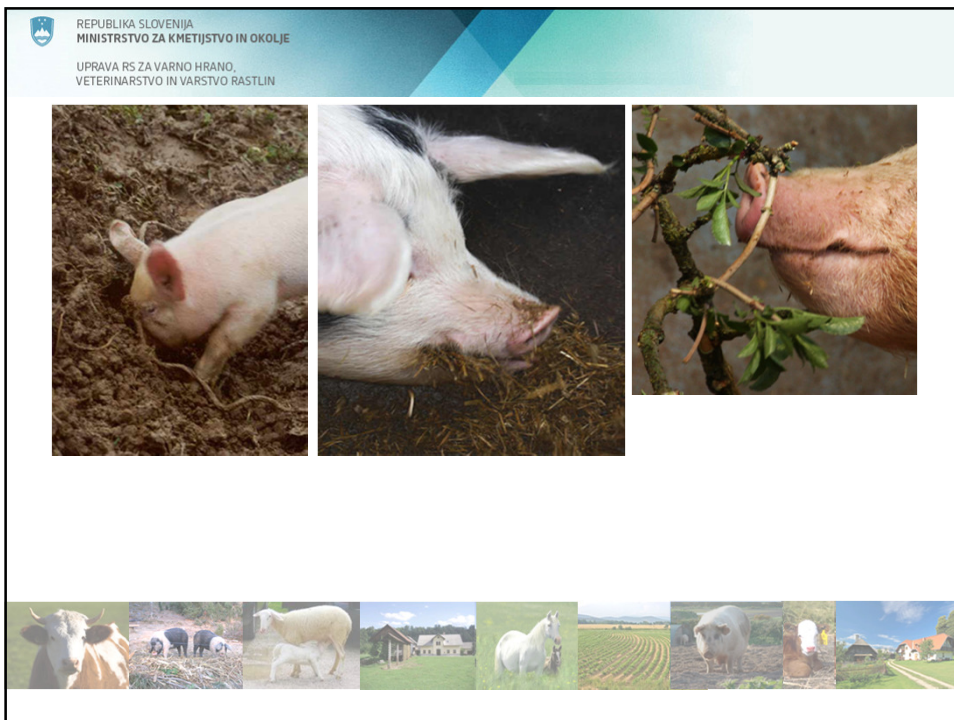
... kakšen je primeren manipulativni material ...

EFSA (2007): lastnosti ustreznega manipulativnega materiala

- material je mogoče **premikati z rilcem**
 - simulacija ritja
- ima prašičem **prijeten vonj** (olfaktorna stimulacija)
 - simulacija raziskovanja z vonjem
- material je mogoče **žvečiti**
- material je mogoče **uničiti**
- ni škodljiv zdravju živali!

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

- primeren dostop do obogatitve
 - vsi hkrati, dopoldne / popoldne - v času največje aktivnosti
- količina obogatitve
 - tudi primerna obogatitev v **omejenih količinah** ima nasproten učinek – tekmovanje za vire in agresivnost
- pozicija namestitve
 - nižje je nameščena obogatitev, boljše
- ne sme škodovati zdravju
 - trske (les), žice (guma), toksične barve, trda plastika,
 - brez patogenih virusov, bakterij, gliv, plesni

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

- ali lahko prašiči jejo, žvečijo, rijejo po in uničijo obogatitev?
- ali prašiči raziskujejo in manipulirajo z deli ograde namesto obogatitve?
- ali raziskujejo in se ukvarjajo z drugimi prašiči namesto z obogatitvijo? ali imajo trajen dostop do materiala v zadostnih količinah?
- kako je obogatitev/material nameščen?
- ali je manipulativni material – obogatitev čista?

REPUBLICA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

- slama
- ✓ – izrabljen gobji kompost
- 😊 – šota/zemlja (dodatek peletov)
- vrvi iz naravnih vlaken
- žagovina (dodatek peletov),
- mehek les/veje,
- kovinske verige
- 🤔 – žoge in podobni plastični ali gumijasti predmeti

• opravljajo funkcijo le kot novi objekti – kratek čas

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

- žvečenje, premikanje z rilcem/ritje, vonj, (odzivnost)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

- kako uspešna je obogatitev okolja se ocenjuje s tem, koliko se zniža pojav grizenja repov/uhljev
- **verige, plastične igrače**, avtomobilske gume, včasih tudi vrvi **niso učinkovite**
- **razdelilniki s substrati** (slama, šota, gobji kompost, žagovina) **relativno učinkoviti**
- **substrati z določeno hranilno vrednostjo** po raziskavah **najučinkovitejši** (globok nastilj, razpršeno krmljenje)

30. člen: napajanje in krmljenje

- Prašiče je treba krmiti najmanj enkrat dnevno. V skupinski reji in pri restriktivnem krmljenju brez elektronskih krmilnih postaj morajo imeti vse živali istočasen dostop do krme.
- Prašiči morajo imeti ves čas dostop do sveže in čiste pitne vode v zadostnih količinah ali pa morajo biti njihove potrebe po tekočini zadovoljene s pomočjo drugih, za napajanje primernih tekočin.

31. člen: kastracija, krajšanje repov in brušenje zob

- kastracijo samcev do vključno sedmega dneva starosti lahko na način, ki ne vključuje trganja tkiva, opravi veterinar ali druga oseba v skladu z zakonom, ki ureja veterinarstvo.
- pri prašičih, ki so starejši od sedmih dni, lahko opravi kastracijo, krajšanje zob le veterinar z uporabo anestezije in dodatne dolgotrajne analgezije.

- krajšanje dela repa oziroma enakomerno krajšanje podočnikov z brušenjem je dovoljeno v primerih, kadar skrbnik živali dokaže, da v nasprotnem primeru lahko pride do hujših poškodb na seskih svinj ali na uhljih oziroma repih drugih prašičev.
- pred izvajanjem takšnih posegov mora skrbnik živali dokazati, da je izvedel druge ukrepe za preprečevanje grizenja repov in drugih vedenjskih motenj, pri čemer upošteva okolje in gostoto naseljenosti.

- kastracija, krajšanje repov – boleči posegi
 - trenutna: že pri en dan starem pujsku so živčni končiči prisotni na konici repa
 - podaljšana: boleči travmatski nevromi – rep zelo občutljiv, (Simonsen et al., 1991) podobno kot fantomska bolečina pri ljudeh z amputiranimi udi
 - trendi v Evropi v iskanju alternativ za kirurško kastracijo
 - UK, Nizozemska (posamezni rejci) – ne kastrirajo, nižja klavna teža
 - Belgija - imunokastracija (vakcina – **protitelesa**, ne hormoni, reverzibilna)

32. člen: boksi za merjasce

- Boksi za merjasce morajo biti nameščeni in zgrajeni tako, da se lahko merjasci obračajo, slišijo, vohajo in vidijo ostale prašiče. Na voljo morajo imeti čist, suh in udoben prostor za ležanje.
- Talna površina boksa za odraslega merjasca mora biti najmanj 6 m².
- Če je boks za merjasce namenjen tudi za pripust, mora biti talna površina boksa za odraslega merjasca najmanj 10 m² in v njem ne sme

33. člen: svinje in mladice

- od 4t po osemenitvi do 1t pred pričakovano prasiatvijo nameščene v skupine (za reje z 10 in več svinjami in mladiciami)
- stranice boksa za 5 in manj živali > od 2,4 m
- stranice boksa, za 6 in več živali > 2,8 m
- treba je skrbeti, da med živalmi v skupini ne prihaja do medsebojnega agresivnega vedenja

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

- mešanje živali zmanjšati na najmanjšo možno mero
- Zagotoviti **dovolj prostora za umik**
 - prekinjen vidni kontakt
- zagotoviti, da se **zmanjša tekmovanje za vire (krma, voda, manipulativni material)**
 - dovolj napajalnikov,
 - dovolj krmnih mest,
 - ločeno krmljenje, počasno doziranje krme
- **zagotoviti zaposlitev,** manipulativni material, tudi disperzija hrane v slami – stimulira ritje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Počasno krmljenje - dozirniki

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

33. člen: svinje in mladice

- breje svinje in mladice je treba pred namestitvijo v prasitvene bokse temeljito očistiti;
- na voljo morajo imeti čist, primerno suh in udoben prostor za počitek ter primeren **material za gradnjo gnezda** (če sistem odgnojevanja to omogoča)

REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
 UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
 VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

- namen: zadovoljevanje etoloških potreb
- če ni materiala za gradnjo gnezda:
 - frustracija, stres, stereotipije
 - višja umrljivost pujskov, mastitis, metritis, agalaktija

REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
 UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
 VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

34. člen: sesni pujski

- zagotovitev toplotnega ugodja v gnezdu (čisto, suho, ločeno od prostora za svinje, polna tla)
- zagotovitev nemotenega sesanja
- odstavitev po 28 dneh (izjeme)

REPUBLICA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

35. člen: tekači in pitanci

- nameščanje v skupine čim prej po odstavitvi
- skupine morajo biti stabilne – s čim manj mešanja
- združevanje v skupine najkasneje teden po odstavitvi
- ob združevanju omogočiti, da se prašiči lahko umaknejo, skrijejo

REPUBLICA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

REPUBLICA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Animal Welfare Aspects of Good Agricultural Practice - pig farming

- <http://www.youtube.com/watch?v=QLNn3qg1RAE>
- <http://www.youtube.com/watch?v=w1cUO3QIULE&feature=related>
- <http://www.youtube.com/watch?v=yqjBkqyuFC0>

REPUBLICA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

grizenje repkov

Individual risk factors for tail biting in docked pigs (EFSA, 2007b)

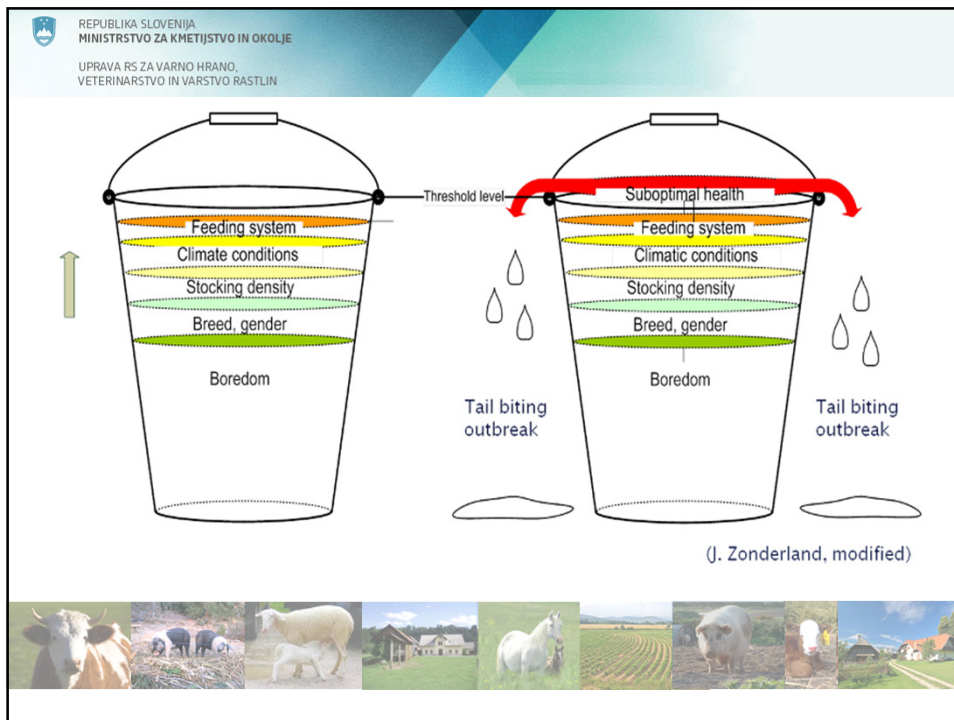

- ▼ Fully-slatted floors
- ▼ Genetic selection for low fatness
- ▼ High stocking density
- ▼ Castration in males
- ▼ Poor herd health
- ▼ Competition at feeding
- ▼ Presence of tail-biting animals
- ▼ Presence of tail-bitten animals
- ▼ Absence of bedding, having previously had access
- ▼ Mixing of animals (not including at weaning)
- ▼ Abrupt changes of feed composition
- ▼ Delay of feed supply
- ▼ Heat stress
- ▼ Absence of natural light
- ▼ Presence of clinical disease in tail-bitten pigs
- ▼ Being in a group with growth-retarded pigs
- ▼ Large herd size
- ▼ Draught
- ▼ Poor air quality (low ventilation)
- ▼ Cold stress

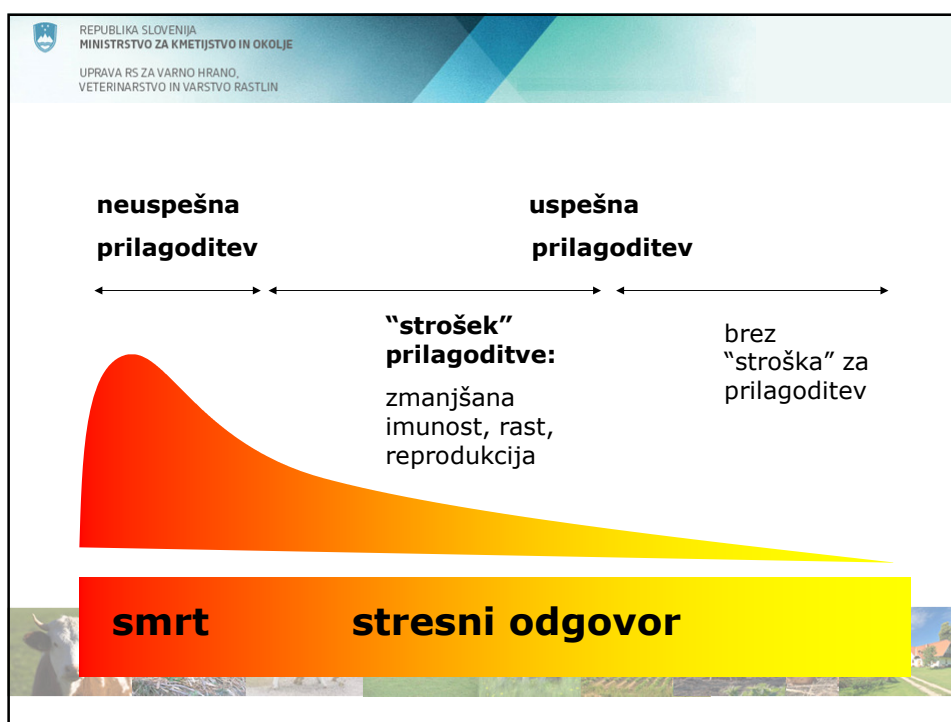
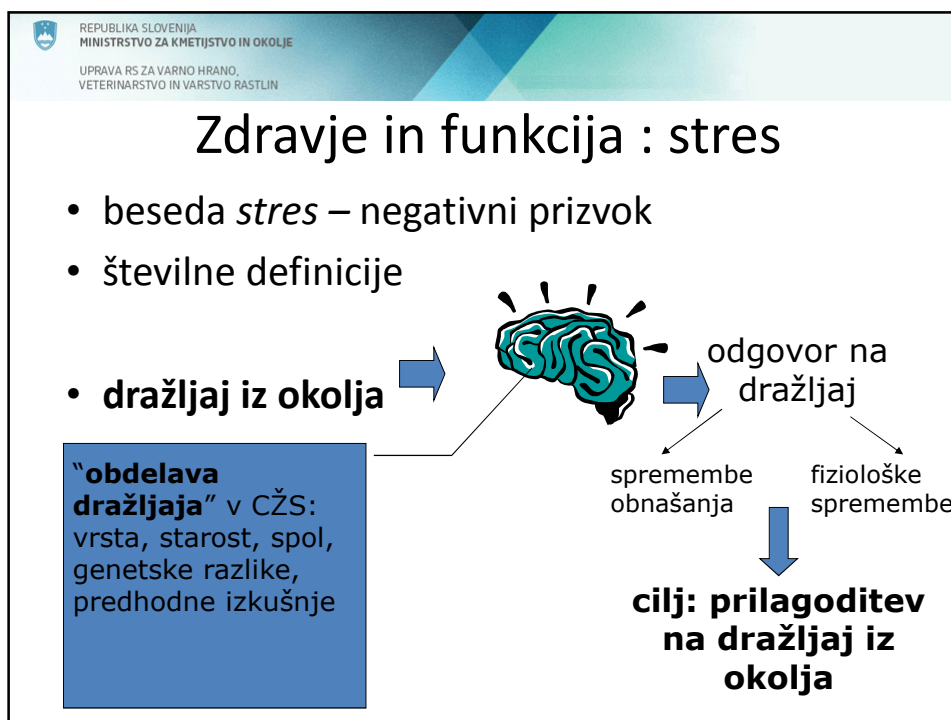
- ▼ A barren environment
- ▼ A lack of long straw

Lower risk → Higher risk

EFSA SCORE 0.1 0.2 0.3 0.4 0.5

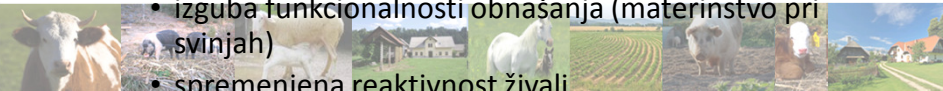

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Obnašanje : izražanje naravnih vzorcev

- izražanje naravnih vzorcev obnašanja je način zadovoljevanja določenih potreb (gradnja gnezda pri svinjah pred prasitvijo, igra pri teletih),
- če to ni mogoče – slabša prilagoditev na okolje
 - frustracija, stres
 - motnje v obnašanju
 - preusmerjeno obnašanje (nase – avtomutilacija, na okolico – predmete v okolici, na sovrstnike)
 - stereotipije
 - izguba funkcionalnosti obnašanja (materinstvo pri svinjah)
 - spremenjena reaktivnost živali

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Občutki: odsotnost negativnih občutkov

- strah,
- frustracija

 REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE UPRAVA RS ZA VARNO HRANO, VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN	
<h1>Welfare Quality projekt</h1> <h2>4 načela in 12 kriterijev</h2>	
primerno krmljenje	odsotnost daljše lakote
	odsotnost daljše žeje
primerna namestitvev	udobje pri počitku
	termalno udobje
	svoboda gibanja
dobro zdravje	odsotnost poškodb
	odsotnost bolezni
	odsotnost bolečine, povzročene s postopki reje
ustrezno obnašanje	izražanje socialnega obnašanja
	izražanje drugih vzorcev obnašanja
	
	dober odnos žival – človek
	pozitivna emocionalna stanja